

Monumentnummer*: 521685

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 12 januari 2001
Kadaster deel/nr 82807/169

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Landgraaf		Landgraaf		Limburg			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Mijn Carlstraat	3			6372 VE	Landgraaf		
Mijn Carlstraat	5			6372 VE	Landgraaf		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Landgraaf		B				396	
Landgraaf		B				1189	

Omschrijving**

Inleiding

Dubbele mijnwerkerswoning in Lotharingse stijl, 1913, van het zogenoemde woningtype E. De woning is gesitueerd in het noordelijke deel van het Eikske, een groep van 26 mijnwerkerswoningen die werd gebouwd in opdracht van de Maatschappij tot Exploitatie van Limburgsche Steenkoolmijnen Oranje Nassau te Heerlen. Het ontwerp van de woning werd gemaakt door het bouw bureau van deze particuliere mijnonderneming. In deze woninggroep zijn in totaal zes woningtypen vertegenwoordigd (typen A t/m F).

De woningen werden omstreeks 1957 aan de zijgevel uitgebreid met een douche- en toiletvoorziening van één bouwlaag onder plat. Vanwege deze uitbreiding werden de oorspronkelijke entree van het woonhuis- en de buitendeur van de bijkeuken aan het zicht onttrokken.

De oorspronkelijke vrijstaande schuren met buitenprivaten werden in diezelfde periode gesloopt. In de achtertuinen werden aan weerszijden van de erfscheiding vrijstaande, gecombineerde schuren gebouwd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De aan de zijgevels aangebouwde douche- en toiletvoorzieningen zijn voor de bescherming van ondergeschikt belang. UITGESLOTEN van bescherming zijn alle overige sedert 1913 gerealiseerde aan- en bijbouwen.

Omschrijving

Het oorspronkelijke bouwvolume van de dubbele mijnwerkerswoning werd gebouwd op een in hoofdvorm rechthoekige PLATTEGROND, aan weerszijden voorzien van een rechthoekig uitgebouwde bijkeuken. Het hoofdvolume telt een gedeeltelijke souterrainverdieping, anderhalve bouwlaag, alsmede een vliering. De bijkeukens aan weerszijden tellen één bouwlaag.

Het geheel wordt gedekt door een WOLFDAK, waarvan de noklijn in dwarsrichting op de Mijn Carlstraat is geprojecteerd. De bijkeukens hebben een ZADELDAK en de aangebouwde toilet- en douche-eenheden een LESSENAARSDAK. Bakgoten annex overstekken op houten consoles. De oorspronkelijke houten boeiboorden hebben een eenvoudige ornamentering. De daken van beide panden worden thans gedekt door zwarte betonpannen. Op het voordakvlak van de bijkeuken van Mijn Carlstraat 3 liggen rode betonpannen. Een gecombineerde nokschoorsteen en twee pironnen. Beide panden hebben een hoge schoorsteen op het voordakvlak.

De woningen waren oorspronkelijk voorzien van segmentboogvormige houten T-VENSTERS (zowel enkel- als meervoudig) met ingedeelde bovenlichten; segmentboogvormige houten souterrainvensters met kleine roedeverdeling; segmentboogvormige houten kruiskozijnen met kleine roedeverdeling in de glaspanelen. De oorspronkelijke, segmentboogvormige houten woonhuisDEUREN met zesruits bovenlichten in de zijgevels en de rechthoekige opgeklampte toegangsdeuren van de bijkeukens werden verwijderd vanwege de omstreeks 1957 gerealiseerde aanbouwen. Mijn Carlstraat 3 heeft enkele vernieuwde houten vensterkozijnen en Mijn Carlstraat 5 heeft overal vernieuwde houten vensterkozijnen.

De woningen van het type E kenmerken zich in de oorspronkelijke situatie wat betreft de MATERIAALTOEPASSING door geprofileerde rode bakstenen gevelkaders: plinten, lisenen, kroonlijsten en getrapte frieslijsten. Metselwerk in kruisverband, oorspronkelijk met knip- en snijwerk in de voegen. Tussen deze kaders verdiept geplaatste gecementeerde gevelvelden met rode bakstenen speklagen, aanzet- c.q. sluitstenen en kaderornamenten. Hardstenen vensterbankplaten, bakstenen vensterdorpels.

De VOORGEVEL van de dubbele mijnwerkerswoning Mijn Carlstraat 3-5 is symmetrisch ingedeeld en bestaat uit twee door een liseen gescheiden helften. In de plint hebben beide panden een souterrainvenster.

Mijn Carlstraat 3 heeft in de eerste en tweede laag een segmentboogvormig T-venster met bovenlicht en hardstenen dorpel. Het venster in de eerste laag heeft een voorzetraam; Mijn Carlstraat 5 heeft rechthoekige houten kozijnen en hardstenen dorpel, in de eerste laag met bovenlicht. De voorgevel van de uitgebouwde bijkeuken van Mijn Carlstraat 3 heeft een segmentboogvormig negenruits houten venster met hardstenen dorpel. Mijn Carlstraat 5 heeft in de voorgevel van de bijkeuken een rechthoekig houten venster met hardstenen dorpel.

Het aangezicht van de ZIJGEVELS van Mijn Carlstraat 3 en 5 wordt in de eerste laag gedomineerd door de oorspronkelijke bijkeuken, waarachter omstreeks 1957 een douche- en toileteenheid werd aangebouwd. Mijn Carlstraat 3 heeft in de zijgevel van de bijkeuken een segmentboogvormig houten T-vensterkozijn met bakstenen dorpel. In het gevelvlak van het hoofdvolume bevindt zich een recent geplaatst klein dakvenster.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De ACHTERGEVELS van deze dubbele mijnwerkerswoning waren in de oorspronkelijke situatie identiek aan de voorgevels. De achtergevels van Mijn Carlstraat 3 en 5 hebben in de eerste laag een segmentboogvormige houten deur met zij- en bovenlicht. In de tweede laag is het oorspronkelijke vensterkozijn vervangen door twee rechthoekige vensters met bovenlicht en gepleisterde dorpel.

Waardering

De mijnwerkerswoningen van het Eikske zijn van cultuurhistorische waarde en vertegenwoordigen nationaal belang als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling van de mijnstreek sedert het laatste decennium van de 19de eeuw en als specimina van een woonhuistype met een aanzienlijk innovatief karakter. De mijnwerkerswoningen van het Eikske zijn van belang als bijzondere vorm van huisvesting van mijnpersoneel.

De woningen zijn van architectuurhistorische waarde vanwege de toepassing van de Lotharingse bouwstijl, vanwege de betrokkenheid van het bouw bureau van de Maatschappij tot Exploitatie van Limburgsche Steenkoolmijnen Oranje Nassau bij het ontwerp, de esthetische kwaliteit als ook vanwege de bijzondere materiaaltoepassing en ornamentiek.

De dubbele woning Mijn Carlstraat 3-5 vormt een belangrijk onderdeel van de woninggroep het Eikske en is vanwege deze situering verbonden met de ontwikkeling van de mijnstreek sedert de grootschalige exploitatie van steenkoolmijnen. Beide panden zijn van belang voor het aanzien van zowel de wijk als de gemeente.

De dubbele mijnwerkerswoning is slechts ten dele gaaf bewaard gebleven maar niettemin van belang voor zowel de structurele als visuele gaafheid van de gehele woninggroep.

De mijnwerkerswoningen van het Eikske beschikken in nationaal perspectief over een zeer hoge architectuurhistorische, typologische en functionele zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Bedrijfs-, fabriekswoning

Functie

Mijnwerkerswoningen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument